

RADAR

Inleiding

De ambitie van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is dat eind 2009 de (organisatie van de) rampenbestrijding en crisisbeheersing op orde moet zijn in de veiligheidsregio's. In de toekomst zullen de regio's moeten voldoen aan de op basis van de Wet veiligheidsregio's geformuleerde eisen, ofwel de basisvereisten crisismanagement. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van deze wetgeving toetst de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) het huidige niveau en zal begin 2010 de minister van BZK hierover informeren.

Datum

14 januari 2009

Kenmerk

2008-0000636953

RADAR

Om aan bovengenoemde ambitie van de minister te kunnen voldoen, is het toetsinstrument van de Inspectie OOV aangepast. Sinds 2003 werd de Algemene Doorlichting Rampenbestrijding (ADR) uitgevoerd in drie delen: de inventarisatie van de operationele hoofdstructuur, de praktijk simulatie en de doorlichting van een selectie van gemeenten.

De methode van onderzoek is vernieuwd en aangepast aan de kwaliteitseisen die in de Kwaliteits-AMvB bij de Wet veiligheidsregio's worden vastgelegd. Het nieuwe RADAR toetsinstrumentarium bestaat uit drie onderdelen: een inventariserende toets, een praktijktoets en een monitoringtraject. De praktijktoets is breder dan de 'oude' simulatie, omdat ook de gemeenten hierin volwaardig zijn betrokken. Dit proces gaat verder onder de projectnaam RADAR (**RA**mpenbestrijding **D**oorlichtings**AR**rangement).

RADAR kent overeenkomsten met het oude toetsinstrumentarium (ADR 1, 2 en 3). Beide toetsen (inventarisatie en praktijktoets) zijn gericht op het inventariseren van de operationele hoofdstructuur, de prestaties in de praktijk en de voorbereiding en prestaties van de gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie.

Het onderzoeksinstrumentarium en de werkwijze van RADAR wijken wél af van het instrumentarium en de werkwijze tijdens de ADR. Wat betreft de werkwijze is het belangrijkste verschil dat de toets van de gemeenten voorheen als apart onderdeel werd georganiseerd (ADR 3). In het RADAR traject is dit geïntegreerd in de inventariserende toets en de praktijktoets. Het instrumentarium wijkt af doordat gebruik wordt gemaakt van een toetsingskader waarvan de basis in (toekomstige) wetgeving ligt. Het toetsingskader is een vertaling van de Wet veiligheidsregio's en het bijbehorende Besluit veiligheidregio's.

Inventariserende toets

In de inventariserende toets wordt onderzocht welke regelingen er in de regio zijn bijvoorbeeld op het gebied van grootschalig alarmeren of de eenhoofdige meldkamerleiding. Ook wordt daarin de informatie achterhaald die de Inspectie OOV nodig heeft voor het voorbereiden van de praktijktoets. De inventariserende toets bestaat derhalve uit 'papieren' toetspunten uit het RADAR toetsingskader en uit voorbereidingsvragen voor de praktijktoets.

Datum
14 januari 2009
Kenmerk
2008-0000636953

De inventarisatie moet leiden tot een actueel beeld van de stand van zaken in een regio met betrekking tot de voorbereiding op de rampenbestrijding. Op basis van de RADAR inventariserende toets wordt een eerste beeld geschetst van de (planvorming omtrent de) drie kritische processen 'leiding en coördinatie', 'informatiemanagement' en 'opschaling'. Vervolgens wordt binnen een vooraf vastgestelde periode de praktijktoets uitgevoerd in de regio.

Alle regio's en gemeenten hebben medio augustus 2008 het inventarisatiedocument met begeleidende brief digitaal toegestuurd gekregen.

Praktijktoets

De bestrijding van grootschalige incidenten moet vanuit het dagelijks functioneren van de parate hulpverleningsdiensten en bestuursorganen worden opgeschaald. Het proces van het verwerken van meldingen en het opbouwen van de organisatie voor de bestrijding van het totale incident is een cruciaal onderdeel van de rampenbestrijding. Hierbij zijn de processen 'leiding en coördinatie', 'informatiemanagement' en 'opschaling' essentieel. De opschaling is pas voltooid als de hoofdstructuur van de bestrijding volledig functioneert en alle uitvoerende processen zijn gestart. Bij acute incidenten is het opschalingsproces het meest kritisch.

Opzet van de praktijktoets

Om een goed en bruikbaar oordeel te kunnen geven over de verschillende processen is het noodzakelijk een deel hiervan in overeenstemming met de praktijk te toetsen. Dit gebeurt middels de RADAR praktijktoets.

De basis voor de praktijktoets is een realistisch scenario van een acuut grootschalig incident dat wordt uitgewerkt voor een risico-object in de regio, dan wel voor een transport- of ander incident. De omvang van het incident komt overeen met een groot en complex incident en blijft onder het zogeheten laagst beschreven niveau 1 uit de 'Leidraad Operationele Prestaties'. Het scenario voor de praktijktoets wordt op maat gemaakt voor de betreffende veiligheidsregio.

De praktijktoets is voor de Inspectie OOV het instrument waarmee de samenhang tussen de vele (deel)processen en locaties in de zeer dynamische opschalingsfase wordt getoetst. Door middel van de praktijktoets wordt alleen de effectiviteit van de kritische processen getoetst en niet het daadwerkelijk bestrijden van het acute incident. Via waarnemingen wordt beoordeeld in hoeverre de regio en de betrokken gemeente(n) op kritische processen zijn voorbereid.

Uitvoering praktijktoets

Omdat getoetst wordt in hoeverre de regio en de gemeente(n) zijn voorbereid op een acuut grootschalig incident is het noodzakelijk dat de praktijktoets plaatsvindt op een voor de regio onverwacht tijdstip. In juni 2008 is bekend gemaakt in welke periode (van ongeveer een maand) de praktijktoets in alle veiligheidsregio's uitgevoerd worden. Het gesimuleerde incident vindt plaats in een of meer gemeenten in de regio.

Datum

14 januari 2009

Kenmerk

2008-0000636953

De praktijktoets start op de regionale meldkamer. De regio wordt vervolgens geacht te reageren zoals zij dat in een echte rampsituatie zou doen. In verband met het verlenen van bijstand kunnen ook buurregio's bij de praktijktoets betrokken raken. Eenheden zullen niet daadwerkelijk worden ingezet, behalve een eenheid van elke discipline voor verkenning, primaire afstemming en coördinatie.

Bij de praktijktoets wordt zoveel mogelijk conform de praktijk gewerkt. Het verschil met echte meldingen is dat meldingen binnen de praktijktoets beginnen met de aanhef '*simulatie*'. Tijdens de praktijktoets zullen ook alle andere berichten voorafgegaan door het woord '*simulatie*'.

Voorafgaand aan de praktijktoets worden de opzet, werkwijze en 'spelregels' van de praktijktoets zorgvuldig met alle mogelijk betrokken functionarissen doorgesproken tijdens een door de liaison te organiseren informatiebijeenkomst.

Gemeenten

ADR deel 3 is opgenomen in het project RADAR. Dit betekent dat er voor gemeenten een aangepaste toets is ontwikkeld. Zo hebben ook de gemeenten in de regio deelgenomen aan de inventariserende toets (d.m.v. het invullen van het inventarisatiedocument).

Praktijktoets

In de praktijktoets kunnen meerdere willekeurige gemeenten getoetst worden. Eén gemeente zal binnen de praktijktoets meedoen als brongemeente. De overige gemeenten kunnen betrokken worden als effectgemeente. Van zowel brongemeente als effectgemeente wordt verwacht dat het gemeentelijke rampenbestrijdingsapparaat wordt opgeschaald als bij een werkelijke rampsituatie.

Brongemeente

Eén gemeente zal binnen de praktijktoets meedoen als brongemeente. Van deze brongemeente wordt verwacht dat het Gemeentelijk Beleids Team (GBT), Team Bevolkingszorg en een drietal gemeentelijke actiecentra (en bijbehorende processen) CRIB, Opvang en Verzorging en Voorlichting opkomen en opgestart worden. Voor de overige onderdelen van de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie wordt een alarmerings- en opkomstoefening georganiseerd.

Effectgemeente

Naast de brongemeente kunnen een of meerdere andere gemeenten meedoen als effectgemeente. Hiervan hoeft alleen het GBT op te komen.

Alarmerings- en Opkomsttest

Drie gemeenten zullen gelijktijdig met de praktijktoets deelnemen aan een alarmerings- en opkomsttest. Tijdens de alarmerings- en opkomsttest kijkt de Inspectie OOV naar de werking van de gemeentelijke alarmering in de praktijk. Dit gebeurt door middel van een daadwerkelijke alarmering van alle gemeentelijke processen en teams. Voor deze gemeenten geldt een volledige opkomst voor de gehele gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie, inclusief alle gemeentelijke

actiecentra. Het is de bedoeling dat bij de alarmering de opkomst zodanig is dat *alle actiecentra gedurende acht uur* zouden kunnen functioneren.

Datum

14 januari 2009

Kenmerk

2008-0000636953

Aanvullend wordt een kort gezamenlijk interview gehouden met de burgemeester, gemeentesecretaris, ambtenaar rampenbestrijding (ARB/AOV), hoofd Team Bevolkingszorg en eventueel de voorlichter. Dit interview richt zich op de rol van de gemeentelijke rampenbestrijding in de veiligheidsregio.

Enquêteformulier

Alle gemeentelijke deelnemers in zowel de bron- of effectgemeente binnen de praktijktoets als in de gemeenten van de afzonderlijke alarmerings- en opkomsttest krijgen een enquêteformulier (kennistest). Zij worden gevraagd om deze ter plaatse in te vullen en in te leveren bij de vertegenwoordigers van de Inspectie OOV. Dit geldt eveneens voor de operationele vertegenwoordigers in het GBT.

Monitoren

Binnen RADAR is voorzien in een voortgangstraject voor de regio's. Tijdens het monitoringtraject wordt vastgesteld of regio's de (in een eerdere fase van onderzoek) vastgestelde noodzakelijke verbeteringen ook daadwerkelijk doorvoeren. De Inspectie OOV blijft op die manier op de hoogte van de mate waarin en de wijze waarop door de regio, op basis van de toetsbevindingen, verbeteringen worden doorgevoerd. Ook de inspanningen van de regio worden meegenomen in het beeld.

Inhoudelijk kent het monitoringtraject een drietal fasen. In de eerste fase zal worden beoordeeld of de voorgestelde verbeteringen van de regio kunnen leiden tot het wegnemen van mogelijke tekortkomingen die door de Inspectie OOV zijn vastgesteld. De tweede fase bestaat uit het monitoren van de uitvoering van de verbeteringen. Hierbij is de tijdigheid waarmee de regio komt tot oplevering van de verbeteringen leidend. Afsluitend wordt vastgesteld of niet alleen de producten op tijd zijn aangeleverd en voldoen aan de gestelde eisen, maar ook of de verbeteringen zijn doorgevoerd in het reguliere rampenbestrijdingsproces (en dus zijn geïmplementeerd).

In het RADAR monitoring- en rapportage traject zal rekening gehouden worden met lopende ontwikkelingen. Ook zal waar nodig aandacht van de minister van BZK gevraagd worden voor knelpunten die de regio's aangeven.

Rapportage

De Inspectie OOV is zich er van bewust dat RADAR een unieke wijze van toetsen betreft. De Inspectie kijkt vooruit naar het niveau dat op 1 januari 2010 door alle regio's zal moeten worden gehaald. De gehanteerde wijze van onderzoek is daarom ronduit proactief te noemen. Dit beïnvloedt ook de wijze waarop aan de regio's zal worden gerapporteerd. Immers voor het niet voldoen aan regelgeving die in de (nabije) toekomst zal gelden, kan een regio in de periode die daaraan voorafgaat niet verantwoordelijk worden gehouden. Daarom zal de rapportage de

regio attenderen op knelpunten en risico's die zich na 1 januari 2010 kunnen voordoen.¹

Datum

14 januari 2009

Kenmerk

2008-0000636953

Daarnaast zal aan de minister van BZK worden gerapporteerd hoe op het gemeten moment de stand van zaken in de regio is, afgezet tegen het vereiste niveau in 2010. Vlak voor 2010 zal hierover een actuele rapportage aan de minister worden gezonden (zie ook monitoren).

Toetsing(skader)

De eisen en normen aan de hand waarvan in het kader van de ADR getoetst werd, zijn in het veld doorgaans geaccepteerd. Deze eisen en normen waren echter niet formeel vastgelegd en vielen daardoor onder 'informele regelgeving'. Deze eisen en normen zijn vanaf 2010 formeel in de Wet veiligheidsregio's verankerd. Voor alle regio's geldt dat zij vanaf 2010 moeten voldoen aan de vereisten uit Hoofdstuk 2 van het Besluit Veiligheidsregio's, ook wel bekend als de basisvereisten crisismanagement (uit de Kwaliteits-AmvB). Op enkele fronten heeft een verscherping van de norm plaatsgevonden, echter de aandachtsgebieden blijven gelijk.

De basisvereisten maken integraal onderdeel uit van het vernieuwde toetsingskader. Het RADAR toetsingskader geeft inzicht in hoe de Inspectie OOV de verschillende toetspunten beoordeelt en is beschikbaar op de website. In welke mate de regio voldoet aan de toetscriteria wordt gebaseerd op gegevens die voortkomen uit de verschillende onderdelen van RADAR: de inventariserende toets, de praktijktoets en het monitoringtraject.

Tot slot

De Inspectie OOV zet haar toezicht op de kwaliteit van de rampenbestrijding voort. Weliswaar gebeurt dit onder de titel RADAR, maar inhoudelijk gelden nagenoeg dezelfde toetsnormen als voorheen. De aard van de RADAR toetspunten alsook de aard van de toetsresultaten sluiten aan op de toetspunten zoals gehanteerd in het ADR systeem.

Voor meer informatie over RADAR kunt u terecht op www.ioov.nl of e-mailen naar IOOV-RADAR@minbzk.nl.

De regionale organisatie en de gemeenten kunnen bij het informeren van de medewerkers over de praktijktoets gebruikmaken van onderstaande documenten van de Inspectie OOV. Deze documenten worden bij aanvang van de voorbereidingen op de praktijktoets digitaal naar de liaison van de regio toegestuurd.

- 'Van ADR naar RADAR';
- Toelichting RADAR;
- Spelregels Praktijktoets.

---

¹ Het gaat om knelpunten en risico's die zich kunnen voordoen in de naleving van de dan geldende regelgeving.